Norske trolldomsprosesser

Prosessnummer: 883b

Tiltaltes navn: Marte Næs

Årstall: 1687

Sted: Snarum/Modum i Buskerud

Overhofretten

Saker og dokumenter. 1688

No 1.

No 292.

1688.

Torgier Lofftthuus og hustru

Snarum. Modum.

Dømt til "Aabenbare skrifte" og bøter.

Hører formentlig til Buskerud fogderi.

[avskrevet 30. 11. 1933.]

Overhofretten
Saker og dokumenter.
1688.
nr. 1.

Dommens indhold
18 ark, *)

" Heceri. (Ringing med Kirkeklokker efter forældede Folk)"

Extract

Torger Loffthuus

I den sag imellem Torger Lofthuus citant ok sorenskriveren sampt laugmanden Iffver Hvidt anlangende en ringing efter et barn

Rettens besiddere, Höglünd, Phillipsön, Werner Nilsön, Hirtzholm, Barnholdt,

Giöre vitterligt at aº 1688 onsdagen d. 22 feb: paa Ag:h. slot jndstillede sig for os üdj rette Claus Allan paa Torger Lofthüses vegne producerend een oberhofrettes stefning som nest den höj kongl tittler saaledis lüdende

Stefningen befandtes for vedkommende laugligen at vere læst ok forkyndt;

Dernest blef den kongl oberhofret forlæst laügmandens domb dat 14 Decbr. 1687 saaledis

Da effter tilltale giensvar ok denne sags overveyende beskafenhed, [sic] eftersom befindes,

*) Domsakten er meget ufullstendig. T.L.

at Torger Lofthüüs ok hans hüstrüe, haver
ladet ringe dj trende torsdags afftener, ok
begierde Anders Olsön Sadelmager med fleere
at gaa paa bierget, i henseende der ved at
skülle faa ombydt deris hiemme hafüende
vanvitte barn, etc. ok forbem: Anders
Sadelmager at have brügt Güds nafn
forfengeligt i det hand slaget paa
bierget med et riis ok sagt, er her döer
ok er her nogen inde, da lüch op ok
kom üd i Güd faders söns ok hellig
aands nafn,

Gülbrand Clemmetsön Helsen, Anne
Thorgiersdaatter, Marte Nas, Giermünd
Jonsön ok Gollaüg Jacobsdatt[er], som
haver efter en tiggers kierlings ord, alle
helgen aften, taget fornefnte vanvittege
barn ok gaaet til bierget med, ok
siddet ved en half times tiid, ok tid stille
med det, j tanke det at vorde ombydt, hvilke
personer, ved indstefnte dom er til
dömbt, efter recessen at staa aabenbare
skrifte, ok til Opslo hospitals lemmer
at üdgive i mült penge, förgetiüfve
riedaller, derforüden til föügden S:r
Anders Clausön i omkostning at erstatte
12 riedaller, som pro quota bör betallis,
mens Axel Laüridtzön Nordlending,
Thomas Jacobsön Soldat ok Laüridtz
Hansön Skrattebierg, som med ring=
ningen haft at bestille, allene at

udstaa kirkens aabenbare disciplin,

Di öfrige ok andre folk som fra Snarum ok Modumb, haver veret med paa bierget ok dennem ladet finde for at see Sadelmagerens forretning, af löstighed ok enfoldighed, paa den hoie öfrigheds naadigste behaug, for kongl mayt. fougeds i rettesettelse over dennem, at bör vere fri;

Torgier Lofthuus

da er herudinden saaledis for rett dömbt ok afsagt, at indstefnte domb som paa laug ok ret er grundet, bör i alle maader, at staa ved magt,

Hvad sig angaar, citanternis indstefnte pröuf, i henseende at slige forretninger med ringen forhen veret passerit, da saa som befindes samme pröuf ei til hiemtinget, lauglig at vere citerit, ok deris pröufning efter laugen, der aflagt, til med er en aparte sag, da remitteris sligt, til öfrighedens Sogning ok paatalle, dets til bekreftelse under min egen haand ok hosbrögte signete, actum anno, die et loco, ut supra.

Jfver Hvidt

(L.S.)

*) utydelig. T.L.

Ligemaade sorenskriverens afsigt Sst: dennd 7de*) febr: 1687 af indhold som følger,

Da effter tiltalle ok giesvar [sic.] er udinden denne sag fornemmeligst at observere;

1. Torgier Hanson Lofthuus ok hans hustrue Gunild Knudzdaatter som befindes effter afgangne Knud Korsboens fantastique snach ok siun have fattet sig saadan meening ok tancke, at det vanvittige pige barn som er hiemme hos dennem paa Lofthuus ei skulle vere deris eget barn, men formente kunde findes i berget Snarumbs knatten, ok saa som dennem lenge tilforn bleven frabyttet etc:

Da udj henseende for at erholde deris saaledis omvexlede barn igien, indfindes klarlig, hvorledis de udkaarede dennem 3de torsdags afftener efter hver andre til at lade ringe med kloken j Snarumbs kirke ved deris tienistefolch, samt fleere som der til /: foruden fornefnte Torgier Hanson Lofthuus sielf:/ bestilled var nembl: Axel Lauridzon Nordlending Thomas Jacobson Soldat ok Lauridz Hanson Skratteberg, hernest

bevises at hans hustru bem: Güniell Knudzdaatter veret personligen paa berget, ok ombedet andre at giöre sig fölge did, desligeste ved deris udskichede daatter Anne Torgersdaatter ladet giöre bud til Anders Olsön Sadelmager som arbeydede hos Hans Berrig paa Modümb at hand ville komme til dennem hiemme paa Lofhuus, [sic:] den tredie thorsdags afften, som ok skeede, hvor fra hand med deris villie ok videnskab sig forföjede til berget sant en deell flere folk forhen udj acten benefnt, hvilken adferd er stridende imod ordinantzen pag = 55 saa vel recess pag 311: ok 312: som slig üsedvanlig ringen ok visse dagers üdvalelse absolut forbyder,

Torgier Lofthuus

2. Anders Olsön Sadelmager som (:des ver:) udj saa mange folkes nervarelse ok paasiun, dennem alle, baade gamle ok ünge til forargelse haver misbrugt Güdz nafn forfengelig, manned, ok slaget paa bierget med nogle bierche riis befindes ligeledis forsetlig /: hvor vel ej andet kand siunes end vere skeed af bare üngdombs daarlighed :/ at have overtraad Güdz lovve, ordinantzen ok recessen,

3. Anne Torgersdaatter Lofthuus som Tillige med Gulbrand Clemmetsón nordre Helsen, Giermund Jonsón Næs, Marthe Hansdaatter Næs, ok Gullovig Jacobs-daatter, haver forleden alle helgen afften bragt fra Lofthuus det vanvittige barn op under berget j forhaabning at vorde ombydt, hvorhelst de en half time stilltienden forvartede, siunes dermed haft vildfarelsis tanker ok jngenlunde u-corigeret kand passere,

4. Joen Olsón Hofde, Peer Pedersón Christopher Langerud, Bendt Mogensón Saastad, Anne ok Groe Mogens döttere, Elluf Knudsyón nedre Gubberud, Barbra Poulsdaatter, Ragnild Rasmus-daatter, Guri Nilsdaatter, Marte Christophers daatter, Hans Torgersón Skratteberrig, Nils Hansón Berrig, Sigri Torgers daatter Offren, Lauridtz Aslachsbye, Christopher Berge, Giertrud Engebredtzdaatter, Ellj Rasmusdaatter, ok Karen Nilsdaatter, hvilke befindes, hvor af en deel dog ere u-myndige, at have veret paa bierget, allene for at see paa sadelmageren Anders Olsóns forretning af bare lystighed, ok foregiver dermed ej andet haft i tanche, saa siunes vell at samtlig deris forhold

overhofretten
Saker og dokumenter
1688
№ 1.

ike kand regnys til straf ok bróde, ligeved andre forhen indfórdte personer hvis forseelse er större; –

5. Ok enddog atternefnde Torger Hansón Lofthüüs med hans hüstrüe Gümild Knüdzdaatter ok deris daatter Anne Torgersdaater, jtem Anders Olsón Sadelmager, Güldbrand Clemmetsón nordre Helsen, Giermünd Jonsón Næs, Marte Hansdaatter Næs, ok Güllaüg Jacobsdaatter, samptlig deris foróvede verk ok gierning, siünes mest af enfoldig misforstand ok forvirdenhed ok formenlig efter afgangne Knüd Korsbóes, saa ok den tigger qvindes anledning at vere skeed, ok ike bevises, üdj nogen saadanne mistenchte konster som hóyloflig jhükommelse Ⓔ recess pag: 311 omtaler kyndig ok forfaren at vere, dennem óve eller brüge, langt mindre noget effectuerlig paafüldt, som kand extenderis til slige konster ok virkelige mishandling som ünder landzforvisning eller boetzlods forbrydelse efter recessen at ansee, alligevell eragtis, samme deris forhold dog ej at bór gives bjefald formedelst superstitions forargelse skyld;

Torgier Lofthüüs

6. Weledle hr: cancelie raad ok ampdmand

Mathias Thonsberg hans velbyrdighedz udstedde befalling kongl mayts fouget sr. Anders Clausön overstillet Satterit Bragenes dennd 24 febr: sidstforschinnet jndeholdende hand de skyldige til et expres berammede sageting for soren dommeren ok = 12 uvillige laugrettis mænd, laugligen vilde lade indkalde, ok for justition til en retmesig ok forsvarlig doms erholdelse at stille, etc: hvorefter kongl mayts fouged han(s) höye exll: höybaarne hr. stadtholders stefning haver udtaget ok sagen saavidt paafuldt stillet udi act. hvilken naadigst anbefaller retdens betiendte herudinden at kiende ok dömme hvis ret er, ok de agter at forsvare, ok som höyloflig jhukommelse C. recess pag=312 absolut tilholder kongl mayts befalings mænd ok fougder med ellers alle andre som ere i öfrighedz kald. saadan forseelse ok misbrug at angive paatale ok efter lauglig process lade afstraffe etc: saa eragtes velbemt: goede mandz udstedde ordre, ok kongl mayts fougedz paafulldt sögning laugligen vere grundet paa recessen ok kongl bogstaver;

7. Saa som denne jndstefnte sag ok vedkommendis foröfvede bedrifter uforsvarbelig siunes at vere meenigheden til

Overhoffretten
Saker og dokumenter
1688
Nr 1.

forargelse ok at stride imod kirke ordinantzen sampt recessen ok der ike mentioneris noged her om det under retten saadanne sager /: adels personer dog exeperet :/ til anden eller höyere ret maa remittere, da vides ike heller vere forsvarligt den os at künde fra skyde, thi blef saaledes for retten dömbt ok afsagt at forskrefne Törger Hansön Lofthuus ok hans hüsdrüe Günild Knudzdaatter med deris daatter Anne Törgersdaatter, dernest Anders Olsön Sadelmager, Gülbrand Clemmetsön nördre Helsen, Giermünd Jonsön Naes, Marthe Hansdaatter Naes, ok Gollöug Jacobsdaatter efter andledning recessen bör staa aabenbare skrifte ok derfor, üden en lidelig penge mulct formedelst en deell deris fattigdombs skyld til Oslo hospitals lemmer at üdgive, nemlig förgetiüfve rixdlr: som pro quota skal betalle, men Axsel Lauridtzön Nordlending Thomas Jacobsön Soldat, ok Lauridtz Hansön Skraddeberg, som med ringningen haft at bestille, bör allene üdstaa Kirkens aabenbare disciplin; belangende de andre ok öfrige folk som fra Smarümb ok Modümb med paa berget ut supra benefnt, dennem ladet indfinde for at see sadelmagerens forredning af lystighed

Törgier Lofthuus

ok enfoldighed,
Da som de sig füldkommen erklærer
ei nogen anden tro ok tanke dermed haft,
saa bör samme paa höjöfrighedz naadige
behaüg denne sinde være frj ok for [sic] for=
skaaned for kongl mayts fogedtz i rette=
settelse over dennem, ok ei oftere til
saadan forargelig brüg sig lade finde;
Omkostningen angaaende da som aarsa=
gen for denne process allene kand
til regnis ovenbend: Torger Hansön
Lofthüüs ok hans hüsbrüe Güniild
Knüdzdaatter med deris daatter Anne
Torgersdaatter, dernest Anders Olsön Sadelmager,
Gülbrand Clemmetsön nördre Helsen,
Giermünd Jonsön hos Marte Hansdatter
hos ok Gollaüg Jacobsdaatter, saa bör
dj erstatte hans Kongl: mayts foüged
sr. Anders Claüsön i kost ok tæring,
billigst anseet tolf rixdlr. pro quota at
betalle üdj allt efter som forskrevet
staar füldbyrdiget inden neste halfve
maanedz dag, under adfærd lowen
= K: B: 3 capittel gemæs, detz til
vitterlighed ünder min egen haand
ok hos paatrögde zignetter, actum etc.

Kjöpmannsbalken. T. L.

Jörgen Hansön (L.S.)
Nachskaüw

Derpaa füldte hr. welærverdighed hr.

Overhofretten
Saker og dokumenter
1688
nr 1.

biscopens bref til hr. Laüridtz Gram som saaledis er indeholdende, ok af hannem fremlagt i retten

Salutem à Jesu!

reverende vir, frater in Christo dilecte

Torgier Lofthüüs

Efterat en salsom ringen (ike ülig den ringen ordin kalder afgüdisch, her: rörende af vantro ok vildfarelse) skal ike allene nylig vere passeret ved Eders annex Snarüm, efter Torger Lofthüüs hans formeente daatters indbillede üindrychelse i et bierg grün: dende sig paa Knüd Korsböen hans frasagn af en drüken mandz fordüm: plet hiernes *)

*) resten mangler
T.L.

Den stormegtigste, höybaarne
herre, hr. Christian den femte
af Güds naade, konge til Danmark
og Norge, de Wenders og Gothers, etc.
Höistbemeldte hans kongl: mayts geheimeraad, statholde[r]
ûdj Norge, general feltmarschall, ober cammer=herre, etc:

Ulrich Friderich Güldenløw, herre
til grefschabet Laûrwigen, saa og til
Hirtzhorn, ridder hilser Eder sr: Jffver Hoi[dt]
laûgmand ofver Tønsberigs laûgdómme[,]

Torgier Lofftûûs

wider at den fattige mand Torgier
Lofftûûs af Modûms præstegield,
samt hans hûsdrûe Gûnild Knûdsdatte[r]
paa egne og fattige bórns, og flere
deris anrórendis wegne, ûnderdanigst og
vemodigen hafver andraget, at være
höyt foraarsaget Eders veladelheds dom
ofver dennem feldet af Dato d: 14
septembr: aº 1687. for den höy kongl:
ober hofrett til paakiendelse og for=
modentlig sveckelse at jndkalde:
wed hvilcken Eders domb Eders welwiiß=
hed hafver confirmerit sorenskrifverens
Jórgen Hanßens domb, som tilkiender
dennem at stande aabenbare skrifft,
og i stoer pengers ûdgifter som de
allerûnderdanigst formeener, er dennem

og deris, paa deris nafn og rykte til forkleining, og i hvor vel de underdanigst formeener, soerenschrifveren ey schall haft föye der til, at felde Saadan haard dom, om ellers deris sogneprest hr: Laurity, som var nærverende paa tinget, da den sag först blef examinerit, hafde fremviist hans hr: bischops bref og betenckende om samme sag, som der da hafde det for hans höyærværdighed andraget, og saa formeenende allerunderdanigste, samme haarde dommer vorder sat tilside, og deris sag for den kongl: ober hofrett vel vorder mildere anseet til de fattige folckes frikiehndelse og erstatning for ibragte omkostning, med videre, som de ved deris füldmegtig allerunderdanigst agter i rette at indgifve og forklare ::

Thj paa höjstbemte min allernaadigste arfveherre og konges vegne büdes og befales Eder veladle hr: laugmand Iffver Hoid, at J retter Eders Cylighed efter herom at möde citanternis füldmegtig üdj rette til förstkommende kongl: ober hofratt, som holdet vorder i anstündende anno = 1688. Desligeste paa meer höystbemte kongl: mayts vegne anbefalis soren schrifveren Jörgen Hanssen, at möde i rette til

Overhofretten
Saker og dokumenter
1688
Nr. 1.

dito förstkommende höj kongl: ober hofrett til sin dombs yderligere tilsvar, og sardeelis at forklare, hvad aarsage hand ey villet antage citanternis prov, da hand dömte udj sagen.
Ligeledis paa atter höyst bemte. Kongl: mayts. vegne stefnis til nu förstkommende kongl: ober hofrett at möde i egen person og forklare hvis dennem er bevist at vere passerit udj denne eller lige tilfelde; disse efterschrefne: Anders Kagestad, Barbra Tveten, Amund Guberud, Ellef guberud, Ole Persen; item Ole Braaten og Nielss Berg, som den tid hos veret da hans ærverdigheds biscoppens bref derom blef lefveret til bemte. hr: Laurits Gram.

Torgier Lofftthuus

Endeligen paa ofte höjstbemte: kongl: mayts. vegne stefnis Eder formte: hr: Laurits Gram for förstholdende kongl: oberhofrett at fremvise, hvad Eders höjærverdige hr. bischop Eder om denne sag hafde tilschrefvet.
Ladende det samtlige ingenlunde under lowens falstymaal. actum Aggershuus dennd = „ 3„ December. aº 1687.

H. Stochflet

Andvist till videre efterretning.
Strömsöe d. 7 Decembris aº 1687
Iffuer Huidt

A° 1687 d= 10 Decembr:
Mig paa Brunefs till
allerunderdanigste efferret:
ningh. anvist, testerer

Jörgen Hanßen
Nachschow
[illegible]

Til vnderdanigst
effterretning læst aff
Lauridtz Christenßen
Gram. Heggen den 12
December anno
87.

Anno 1687 Den
14 December er
denne steffning
lest for mig be-
kiender jeg
Anders Taastensön
egen hand

Den 11 og 14 Decembr er
denne höyærede rigens
citation for alle og
en wer wed kommende
for deris brofel [sic:] wed
lofuelig wide [sic]. for kyndt.
Peder Dirchsen
Rören

Overhofretten
Saker og dokumenter
1688
No. 1.

Jhsus

Höyedle og welbaarne, weledle og welbr: ædle og höywiße herrer, Kongl: ma: raad och assessores,

Som Torger Hansen Lofffthuß, och hanß hustru Gunild Knudtzdaatter med et consorter af Snarrumbs annex helder af ofuer moed end billig aarsag stefner och tribullerer mig underschrefne Jørgen Hansen kongl: ma: suoreuschrifuer

Torgier Lofftthuus

vdj Buscherudtz fougderie fra en welbeschichet ratt til anden, j særdaleßhed til nerverende kongl: oberhofratt, og der ved tilföyer mig fortrad, ombkostning och penge spilde, huor vel billigen for derißs sögning och tiltalle denne sinde burde were forschaanedt, effterdj min och laugrettedtz udstede och afsagde domb, for weledle och welwiße hr laugmand seign: Jfuer Hanßen Huid, som voreß ordinarie ofuerdommer, til nest abuigde korßmeße laugting j Tonsberig war jndstefnt, och sammestedtz blefuen confirmeret, thj wide wide ieg iche med huad föie de kand

stefne mig, och der imod forschaane
eller forbie gaae kongl: ma: fouged s:
Anders Clausen som staar for sagen
och er sagsøger paa hans kongl: ma:
weigne, mens her af saa vel det meere
sluttes klarlig, at deris sag er w=rigtig,
och bedrifftherne møged lougstridige, saa
som hafuer vdbast til superstition och
wildfarelse, der iche allenne denne
meenighed men fleere omliggende
(desover) w=feilbar vered en stor for-
argelse, som jeg for min ringhed
aller vnderdanigst formeener ingenlunde
w=straffet kand passere, og derforre
iche helder med billighed burde kalde
de ofuer dennem til hiembting og
laugting louglig ergangne domme,
haarde domme, thi ere funderede
paa kongl: bogstafuer och hensigter
til saadan forargelige misbrugs
afschaffelse, saa hafuer dend dennem
derved afsagde straff och bøder
wel fortienst at vdstaae och pleye,
andre lige sindede til exempel och
afschye, etc:

Angaaende det bref som wdi
stefningen mentioneris at sogne præsten
hæderlig och wellærde mand hr Lauridtz
Christensen Gram, mig for retten burde
anvist, och om scheed da wel iche hafft
føie til saa haard en domb at falde,

Overhofretten
Saker og dokumenter
1688
nr 1.

saa som weledle och welærverdige hr bischop Doct: Hans Clausen Rossing dervd: inden schal gifued anledning til forschaansel, etc: Da suares j ald vnderdanighed at ieg om samme bref ey noged vered witterligt, iche helder war det den hæderlige mandtz pligt saadan it bref mig at anvise forvden gebörlig paa eschning, eller og gifuen befalling fra öfrigheden, och j fald at noget bref fra weledle hr bischop denne handel wed kommende kunde till sognepræsten vere vdgangen, saa er wentelig at det war dennem dog iche til befrielse, men well af jndhold conform med ordinantzen och recessen til paa fölgende straff,

Torgier Lofthuus

Belangende citanternis prouf som de fore gifuer jeg schal hafue negted att tage til forhör forleden = 2 may paa hiembtinget da dommen faldt, saa kommer dette ofuer ens af lige sandhed med andre derifs löfse och vn= rigtige andragelser, thj ieg ved höyeste ed kand benegte at de aldrig var af mig som dommer begiert nogen prouf fördt, langt mindre producerit der for skefning, huilchet paa laugtinget füld kommen af mig er vorden demonstreret og forclaret, befindes og vdj sandhed at=

3de af samme paaberaabende proif
nemblig Amund ofre Gubberud, Olle
Pedersen, och Barbra Tuedden iche verred
forschrefne = 2 n3y paa Lingedt, huorledifs
kunde de da Lagifs till forhör,
underdanigst forhaabende for saadan derefs
grofue og w= sandfærdige beschyldning
at vorde frikiendt, men de for
w= rigtig angifuelfse at sedlefs til redde,
och som gedagte citanter
angriber angriber mig uden ringeste
gifuen aarsag, allenne formedelst ieg
hafuer fuldt loug och rætt, och ey
derefs daarlighed eller forargelige
bedriffter for gode villed anfsee, huor
ved mig om kostning och schade til=
föiefs, thi jeg aldrig nödt
af dennem eller med consorter
forschrifuing och dommens forfærdigelfse
j denne Sag meere end en rixdaller,

Da sedlifs allerunderdanigst j redde for
dend höylofflige kongl: oberhoffrætt om
citanterne iche bör erstatte mig ald
jbragte omkostning baade till Laugding
och denne höie rætt foraarsaget, effterdj
findefs uvederhefftige og vel det kand
suare, effterfsom j gode herrer for billigt
gunstlig eragter, huorpaa en naadig
domb vil abvardte, underdanigst
begierende dette mit jndleg for rætten

Overhofretten
Saker og dokumenter
1688
Nr. 1.

maatte oplæssis och j hüiß affsiges
jndførdt, och som jeg iche
hafuer leilighed formedelst min ringe
betieningss opvardtning perßonligen at kand
comparere, Thi fuldmagt gifueß
erlig och welforstandige mand,
samme paa mine veigne at fremblegge,
saa och till sagen süare hüiß nødigt
och lougmeßigt schee bør, actum
Brunes paa Modum dend = [sic.] february
anno = 1688 ...:

Torgier Lofftthuus

Eders exell = høyedle og welbaarne
hr vice stadtholder, sambt
weledle och wettr: herrer och
høywiße [sic] assessores, underdanig
och tienistydmyge tienner

Jörgen Hanßen
Nachschov
~~Mio~~

Overhofretten
Saker og dokumenter
1688
Nr. 1.

#

Höyedle og velbaarne, veledle og
vellbr: Edle og höywiise herrer,
kongl: may^ts raad og assessores, —

Torgier Lofftthuus

Effttersom Thorger Hanßen Lofftthuus og hans husttru Gunnild Knudzdaatter med et consorter fra Snarrum annex udj Bruscherudz föigderie stefner og kalder os underteignede til proufs afflegh nembl: Amund offre Gubberud Elluf nedre Gubberud, Olle Pederßen, Anders Tosdenßen Kagesdad, Alff Tuedten paa min husttru Barbra Tuedtens weigne, og Olle Gundwoldtßen Braatten fra en rætt til anden i serdeelisheed for nerwerende höyloflige kongl: oberhoffradt, hvorvel enddeel ofs dog tilforn for laugtingsretten, woris witterlighed og sandhedz windesbyrd indgivet og forclarret hafver, og med ald billighed som underdanigst, formehner iche burde drages fra eene werneding, da stefningen tilbörligen at honorere, aarsages wij fattige og enfoldige folch, noget schrifftlig at frembsende som beder udj naade maatte worde anseet, —

1. Jeg Amund ófre Gübberud som formedelst alderdomb og schróbelighed saa og min hüstrües dagelige v=roelighed schyld iche kand móde paa hofretten, vide ey noged andet at proufve end hüis schrifftlig üdj laugtingsretten ladet indgifve nembl: hüorledis jeg for=9aars tiid siden der min hüstrü Lifve Helges daatter, (dess war) war blefven v=roelig og bordt löben til schougen saa ingen wiste hoorthen, da i henseende for at rettlade det faddige forwildede mennische igien loed ieg ringe effter forrige fouged sal: Troels Knoffs tilladelsse med klochen i Snarrümbs kierche 3de gange en tiness tiid om afftenen og effter at hün saaledis werret bordte vngeferd = 10 vgers tiid, blef hün fünden paa en gaard i Landz preestegield kaldes Enger, hüor fra kom hiemb til mig igien, lefver endnu menss gandsche v=roelig og schróbelig,

belangende de Lofftthüüssfolch derress forredragende at ieg schülde were stefndt til mellom tingstüe forleden =2 maij her om at proufve, saa war ieg ey anderledis warssel gifven end wed Torger Hanssen Lofftthüüs sielf thj mótte ieg iche helder samme tiid paa tinget men bad min naboe Elluf Gübberüd lysse om jeg blef paa raabt mit

louglige forfald formedelst min hüsdrües store schröbelighed schyld, —

2. Jeg Elluf nedre Gübberud hafver ey noged widere at pröufve eller tilstaae, end hüis forhen üdj laugtingsretten schrifftlig ladet indgifve hvor til mig reffererer,

belangende de Lofftthüüs folchenes forrebringende üdj stefningen, hvorledis jeg til forleden — 2 maj war stefndt at pröufve for hiemb retten da bekom jeg ey anden varsel der om end wed Thorgier Hansen Lofftthüüs sielff, og allige wel ieg mödte paa tinget, saa bleff ieg dog iche paa raabt eller frembedsched, —

Torgier Lofftthüüs

3. Jeg Olluf Pedersen formedelst svaghed og schröbelighed schyld kand ey möde paa hoffretten hafver ey anderledis at pröufve eller tilstaae end hüis schriffdligt for veledle hr. laugmand ladet fremblegge, som war formellende at for ofüer = 10 aar siden da min afgangne hüstrü Ragnild Joensdaatter kom üdj v = roelige tancher og opholdt sig natt og dag til schougs en gang paa = 9 dages tüd, saa ingen wiste hüor hün war, da lod jeg ringe 2de gange med klochen i Snarrümbs kirche effter forrige foüged

sf: Troels Knoffs tilladelse og dette hüer gang en times tiid om afftenen og 2de: doges tiid effter dend sidste reigning fandtes hün igien østen for en gaard kaldes Helpsen i en dall,

angaaende Lofftthüüs folchenes andragende i stefningen det jeg forleden = 2 maj war stefndt til proüfs for kiembretten, da blef jeg ej anderledis stefndt end wed Thorger Hansen Lofftküüs sielf, hvor fore jeg iche helder mødte paa tinget war og schrøbelig, er wel = 20 aar siden jeg sidst søgte ting, –

4. Jeg Anders Tostensen Kagestad formedelst alderdomb schyld kand ej møde paa dend Kongl: oberhoffrett hafver ej videre at süare proüfve eller tilstaae for üden det samme jeg schrifftlig i laugtings retten jndgifvet hafver, nembl: at en gammel qüinde wed naufn Karrj Olfsdatter, som fordüm tider boede paa Dignes sagde for mig, end gang for ongeferd = 40 aar siden medens jeg boede paa Engelstad, hüorledis hün schülde hafve ligget en gang i sætter paa Dignes wolden dog lenge tilforn, og hafft med sig jt lidet barn = 2 aar gammelt, og som hün en gang hafde gaaed ofver dito Engelstad wold at hænde sig nogen brande weed og barnet schülde füldtes med et

Overhofretten
Saker og dokumenter
1688
№ 1.

et stóche offuer wolden, da imeden hun sanchede paa weden schal barnet blefuen bortte for hende, der effter giorde hun bud neder i bóyden om folch at lede med hende, men fandt iche barned jgien, siden berettede hun de hafde en kloche der oppe fra Viiger kirche og ringet med dend paa satterwolden udj forhaabning at bekomme barnedt jgien, hoor wel schede jche, dette war saaledis hendes ord og talle for mig og ieg der om ey noged sielf witterligt,

Torgier Lofftthuus

angaaende at schulde próufue forleden = 2 maj paa Mellom tingstue som udj stefningen meldes saa war jeg wel samme dag paa tinget men iche hórde Lofthuus folchene fordrede mig udj rette, –

5. Jeg Alff Tuedden paa min hustru Barbra Tuettens weigne hafuer ej anderledis eller widere at tilstaae og próufue foruden huis schrifftlig udj laugtings retten forleden korsmeße laugting ladet indgifue hoor til mig reffererer, og, og som bem^te^ min hustru er wed alder saa kunde hun iche móde paa tinget forleden = 2 maj: besónderlig naar iche war stefndt der till, –

6. Jeg Olle Gundwoldßen Braatten formedelst

Overhofretten
Saker og dokumenter
1688
Nr 1.

alderdomb schyld kand ey móde tilstaar
og profver her med for dend höyloflige
Kongl. oberhofrett, hoorledis Thorger Lofthüüs
og hans qüinde Gunild Knudzdaatter bad
mig og Niels Hanßen Berrig gaa ind i
stüen paa Lofthüüß en dag forleden aar,
hvorhelst sogneprasten dend hæderlige og
vellærde mand hr: Laüridz Christenßen
Gramb war jnde for at hórre paa
prastens ord og gienswar til dennem
efftersom dj schülde hafve lefveret hannem
it breff fra bißpen, hoilchen deris
begiering wj og effterkom, saa sagde
qüinden fornd: Gunnild til prasten
fader maa wj komme fremb til alters
i morgen effter bißpens bref da swarrede
hr: Lauridtz jeg wed iche hüad jeg kand gjöre, ~~Sa~~ wed, dij brefved er affentoe[sic.] men
brefwedz indhold hörde wj iche eller
wide hüad det war, saasom prasden
læßde brefvet for sig sielf og hüad dag
eller tid dette passerede kand jeg iche
erindre hafver iche helder werredt
stefndt i denne sag noged at proüfve
fór endnu til oberhofretten;

Torger Lofthuus

Begierer allerunderdanigst at denne woris
sandferdige erklering saa og at woris
üdblifvelse for alderdomb schröbelighed
og anden löuglig hindring schyld,
vdj naade maa ansees der hos füld-
magt gifven erlig og velforstandig mand

Overhofretten
Saker og dokumenter
1688
Nr 1.

samme for retten at fremblegge,
actum Kagestad paa Moedumb dend = februarÿ ao 1688.

Eders exell: höyedle og velbaarne
hr: vice stadtholder, sambt veledle,
og velbr: herrer, raad og assessores
underdanige tienere,

Torgier Løffthuus

Olle OPS Pedersen
nafn

Anders Taastensönn
Egen ha

Overhofretten
Saker og dokumenter
1688 Nr 1.

Höy welbaarne, höy og weladle, welbr: herrer, og assessores üdj dend kongl: oberhoffret,

Torgier Lofthüüs

Effterson Torgier Lofthüüs af Moedüms præstegield med hans hüstrüe Günild Knudsdaatter, paa egne, börns og fleere deris andrörendes weigne, hafüer til denne höyloflige kongl: ober hoffret indstefndt mig, for en min ofüer dennem afsagde dom, nestleden Corsmeße laugding dend 14 sept 1687. huorwed dennem tilfindes, at staa aabenbare schrift og endeel pengers üdgifter, som de formeener, er dennem og deris nafn og lempe til forkleining, og derfore formoedende, dend at worde sat til side, og deris sag for dend kongl: ober hoffret wel worde mildere andseet, med widere stefningen indholder, saa er dertil mit mit underdanige süar, at ieg refererer mig til min actes beschrifüelße og afsagde domb, som samme sags beschaffenhed forclarer, thj deraf schal nochsom befindes, jeg citanterne ingen v: ret hafüer tilföjet, mens fült hans kongl: may: allernaad: üdgangne lower, som alvorlig forbyder ald slig superstition og adtferd, som herüdinden er scheed, iche at maa bruges eller giöres

under saadan stor straf, som
höystbemte Kongl: leges formelder;
formoeder derfore underst:, min dom, saa
retteligen, efter meer höystbemte Kongl:
lover, at were afsagt, at dend blifuer
wed magt staaende, og mig kost og tæring
worder tilfunden; Guds naade
forönsches de höywiise herrer,

Strömsöe d: 4 febr a°: 1688.

Allerydmygst og dienist:
forpligtende tienner,

Iffuer Huidt

Overhofretten
Saker og dokumenter
1688
Nr 1.

Welbaarne og høyedle
weledle og høywiise herrer.

Torgier Lofffthuus

Saasom ieg er indstefnt for denne høykongl. oberhofret af Torgier Lofffthuus og hans qvinde for at frem-wiise een hans høyærwerdigheds min hr. bischoppis missive till mig schrefuet, anlangende sit goede bedenkende om dend sag, som ko: ma:ts fogd ibidem hafuer paatalet imod dennem da saasom ieg formeener det iche kunde anstaae mig, enten at meddeele dennem copie af noget min welerwerdige hr. bischops bref mig tillschrefuen, huorwell dee det wille begiere, ey heller well anstaaelig, paa woris bøydes hiembting at producere min høyærede hr. bischops breff, saa formoeder ieg dermed iche at hafue begaaet nogen faut, mens nu effter høyanseelige rigens stefnings foreleggelse indlefueerer gierne hermed samme missive for Eders høyædelwisheder; og for det øffrige henstiller sagen till Dee høye herrers schiønsomhed, efftersom ieg for min eegen persohn ellers, udj ingen maader er interesserit udj denne sagh. Dette mit eenfoldige tillsuar tillige med

welbemte: hr. bischoppiß breff hafüer ieg ombedet stads procurator, Clauß Alan for dend Kongl: oberhofret at insinuere, forblifuer

dee höy og weledle hofrettiß herrerß
tienistydmygste

Datum Heggen prestegaard,

Laüridtz Christenßen
Gram.